

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Alicja Kolonko (spr.)
Sędziowie	SSA Maria Małek - Bujak SSA Witold Nowakowski
Protokolant	Agnieszka Turczyńska

Przy udziale –

po rozpoznaniu w dniu 29 maja 2013r. w Katowicach

sprawy z odwołania K. Ż. (K. Ż.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2010 - 2011

na skutek apelacji ubezpieczonej K. Ż.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach

z dnia 24 października 2012r. sygn. akt VIII U 1484/12

1. uchyla zaskarżony wyrok oraz poprzedzając go decyzję organu rentowego w części dotyczącej prawa do wypłaty ekwiwalentu za okres od dnia 1 stycznia 2010r. do dnia 31 lipca 2011r. i w tym zakresie przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.,

2. w pozostałym zakresie oddala apelację,

3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. na rzecz ubezpieczonej kwotę 30 zł (trzydzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

/-/ SSA M.Małek – Bujak /-/ SSA A.Kolonko /-/ SSA W.Nowakowski

Sędzia Przewodniczący Sędzia

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 lutego 2012r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. przyznał K. Ż. ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla, przysługujący z tytułu prawa do renty rodzinnej za lata 2010-2011, w wysokości odpowiadającej pięciu miesiącom, tj. w kwocie 546,95 zł.

W odwołaniu od tej decyzji ubezpieczona zarzuciła, że jej mąż był uprawniony do pobierania ekwiwalentu i wyrokiem Sądu przyznano mu to prawo za lata 2008-2009 w pełnej wysokości (za 24 miesiące). Uprawnieni i wdowy po uprawnionych winni otrzymać w 2012 roku ekwiwalent za lata 2010-2011. Ponieważ pozostawała w związku małżeńskim aż do śmierci męża, uważa, że powinna otrzymać ekwiwalent za 24 miesiące, a nie jedynie za 5. Przyznanie jej ekwiwalentu jedynie za okres po śmierci męża odbywa się z naruszeniem elementarnych zasad życia społecznego, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych jawi się jako instytucja czyhająca na ludzką śmierć i jego nieszczęście.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując dotychczasowe stanowisko i podając, że ubezpieczona nabyła prawo do renty rodzinnej od dnia 7 sierpnia 2011r.

Wyrokiem z dnia 24 października 2012r. sygn. VIII U 1484/12 Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach oddalił odwołanie.

Sąd ustalił, że ubezpieczona jest wdową po B. Ż. – byłym pracowniku Przedsiębiorstwa (...) ((...)) w K., uprawnionym do emerytury od dnia 1 lipca 1983r.

B. Ż. uzyskał prawo do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2008-2009 w ilości po 2,5 Mg rocznie. Zmarł w dniu (...) i od tego dnia ubezpieczona uzyskała prawo do renty rodzinnej po nim.

Sąd ustalił ponadto, że w rejestrze układów nie figuruje układ zbiorowy pracy dla (...) w K., natomiast w dniu 27 maja 1999r. został zarejestrowany układ zbiorowy pracy dla (...) S.A. w K., zawarty w dniu 10 lutego 1999r. Do układu tego nie zostały zawarte żadne protokoły dodatkowe, wprowadzające jakiegokolwiek zmiany, zaś sam układ nie reguluje zagadnień dotyczących deputatu węglowego dla emerytów i rencistów. Sąd wskazał, że informacje te znane mu są z urzędu z uwagi na wielość analogicznych sporów.

Przytaczając uregulowania art. 1, 2, 3, 6 i 7 ustawy z dnia 6.07.2007r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych (Dz.U. nr 147 poz. 1031 ze zm.), Sąd zawarł w uzasadnieniu szeroki wywód zmierzający do wykazania, że co do zasady K. Ż. jest osobą uprawnioną do otrzymania bezpłatnego węgla na podstawie Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów (...) z dnia 21.12.1991r.

Wskazał natomiast na fakt, że uprawnienie do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla świadczeniobiorca uzyskuje zawsze w momencie powstania jego uprawnienia do tego świadczenia, a skoro prawo do renty rodzinnej nabyła od dnia 7 sierpnia 2011r., czyli od dnia śmierci męża, to również od tego dnia jest - jako wdowa – uprawniona do pobierania ekwiwalentu. Ekwiwalent wypłacono za pełne miesiące od momentu nabycia prawa do świadczenia.

Apelację od powyższego wyroku wniosła ubezpieczona, zarzucając naruszenie prawa materialnego przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie i domagając się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie na jej rzecz ekwiwalentu z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za okres od dnia 1 stycznia 2010r. do 6 sierpnia 2011r., w łącznej wysokości 2.078,41 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 kwietnia 2012r., czyli za okres, gdy jej mąż jeszcze żył.

Podkreśliła, że uprawnienia męża do ekwiwalentu zostały ustalone, dlatego też powinien on zostać wypłacony w roku 2012 także za okres do śmierci męża.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna.

Rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego, a uprzednio organu rentowego, przyznającego K. Ż. prawo do wypłaty ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za rok 2011, jako jej własne uprawnienie, wynikające z uzyskania prawa do renty rodzinnej po zmarłym mężu B., jest prawidłowe, jednak nie wyczerpuje całości żądania ani możliwego rozstrzygnięcia.

Od razu w tym miejscu wyjaśnić należy częściowe oddalenie apelacji (por. pkt 2 wyroku). Dotyczy ono żądania przyznania ekwiwalentu za okres od 1 do 6 sierpnia 2011r., bowiem ubezpieczona prawo do wypłaty ekwiwalentu za ten okres już otrzymała, co zresztą Sąd Okręgowy wyraźnie wyeksponował, odwołując się do uregulowania art. 6 ustawy z dnia 6.07.2007r. i podając, że ekwiwalent wypłacono za pełne miesiące od momentu nabycia prawa do świadczenia (por. k. 26 a.s.). Zatem w tym zakresie apelacja pozbawiona jest słuszności, co uzasadniało orzeczenie po myśli art. 385 kpc.

Wracając natomiast do poprzednio rozpoczętego wątku należy stwierdzić, że organ rentowy winien odczytywać wniosek zgodnie z jego treścią i interpretować uwzględniając fakt, że wnioskodawca nie musi wykazywać się znajomością prawa i nie musi formułować swojego żądania, stosując nomenklaturę ustawową czy też przywołując podstawę prawną swego żądania.

Ubezpieczona w swoim wniosku z dnia 16 stycznia 2012r. podała, że dotyczy on ekwiwalentu z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2010-2011, a w treści wniosku zapisała: jako wdowa po zmarłym w dniu (...) B. Ż. (...) przesyłam wniosek o wypłatę ekwiwalentu z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2010-2011 (ustawa 6.07.2007r.) (por. k. nienumerowana w aktach R). Odnosząc ten wniosek do uregulowań ustawy z dnia 6.07.2007r. odczytać go należało jako zawierający dwa odrębne żądania: prawa do wypłaty ekwiwalentu jako własnego uprawnienia osoby uprawnionej do renty rodzinnej, a ponadto jako wniosek o wypłatę niezrealizowanego świadczenia po zmarłym - w trybie art. 8 tej ustawy.

W aktualnym stanie prawnym ma to tym istotniejsze znaczenie, że nowelizacja tej ustawy, dokonana ustawą z dnia 26.05.2011r. o zmianie ustawy o ekwiwalencie pieniężnym... (Dz.U. nr 144 poz. 856) zniósła wymóg składania wniosku o wypłatę ekwiwalentu za każdy kolejny okres, poprzestając na jednorazowym złożeniu takiego wniosku. Ustawa ta weszła w życie z dniem 28 lipca 2011r., tzn. jeszcze za życia

B. Ż.. Zgodnie z przepisem art. 2 ust. 2 ustawy nowelizującej, w przypadku wypłaty przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ekwiwalentu na wniosek zgłoszony przed dniem 1 stycznia 2012r., ekwiwalent w latach 2012-2015 wypłaca się bez konieczności złożenia kolejnych wniosków o jego wypłatę.

Oznacza to, że gdyby B. Ż. dożył dnia 1 stycznia 2012r., nie musiałby składać żadnego wniosku, aby uzyskać wypłatę ekwiwalentu, należnego mu za lata 2010-2011.

Ponieważ jednak, celem pełnego rozpoznania wniosku ubezpieczonej, należy ustalić krąg osób uprawnionych do wypłaty niezrealizowanego świadczenia, wskazany przepisem art. 8 ustawy z dnia 6.7.2007r., uzasadnia to – po myśli art. 477^{14a} kpc - uchylene zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji organu rentowego w tym właśnie zakresie i przekazanie sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania, także jako wniosku K. Ż. o wypłatę niezrealizowanego świadczenia po mężu za lata 2010-2011.

O kosztach orzeczone po myśli art. 98 kpc w zw. z art. 36 ustawy z dnia 28.07.2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednol. Dz.U. z 2010r. nr 90 poz. 594 ze zm.).

/-/ SSA M.Małek – Bujak /-/ SSA A.Kolonko /-/ SSA W.Nowakowski

Sędzia Przewodniczący Sędzia

ek